

Esta proposta didáctica está dirixida ao alumnado de Educación Secundaria. As actividades poden ser útiles para a área de Cidadanía e Dereitos Humanos, de Ciencias Sociais, de Ética, titorías, etc., e tamén para calquera docente interesado no tema. O obxectivo é reflexionar sobre a transcendencia da Cimeira de Copenhague e a nosa responsabilidade a ese respecto.

Copenhague: última chamada

Un cumio internacional páx. 1 e 2

Obxectivos: Facer aflorar conceptos previos e percepcións. Proporcionar unha visión global do que é un cumio internacional, centrándonos na realidade concreta do de Copenhague. Identificar os distintos actores que participan nun cumio internacional e os roles que desempeñan. Mostrar o papel da sociedade civil nestes eventos e a súa capacidade para influír na axenda e no seguimento posterior.

Orientacións: Preséntanse uns textos que ofrecen información sobre o que é un cumio internacional e o rol dos distintos actores nela. Un punto de partida interesante para a actividade pode ser identificar qué cumios recorda o alumnado e qué imaxe ten das mesmas e, a partir desa imaxe, coa axuda da información contida nos textos, obter unha información global sobre o tema. No caso de ter acceso á Internet, pode ser actualizada a información visitando as páxinas web recomendadas.

A qué nos comprometemos e qué cumprimos páx. 3

Obxectivos: Analizar datos estatísticos. Reflexionar acerca da relación que existe entre emisións de CO₂ por países e as emisións en función do número de habitantes de cada país. Analizar os compromisos adquiridos en Kioto e o grao de incumprimento de cada un dos países na actualidade.

Orientacións: As actividades propostas serán levadas a cabo a partir da análise de datos e en pequenos grupos. Sería útil refrescar os compromisos adquiridos polos diferentes países no Protocolo de Kioto visitando a web <http://unfccc.int/resource/docs/convkp/kpspan.pdf>, ou ben utilizando o *dossier* informativo que acompaña esta proposta didáctica. Igualmente, é conveniente detectar algunhas ausencias e apuntar a reflexión acerca do modelo de desenvolvemento o no que estamos inmersos, a través de observar o volume de emisións e imaxinar as consecuencias que se derivan ou se poden derivar diso a curto prazo.

Investiga as consecuencias quén as sofren... páx. 5

Unha historia lonxincua...

Obxectivos: Recoñecer na historia experiencias esenciais do ser humano que poidan servir de ensino básico, para non repetir os erros cometidos. Identificar a vulnerabilidade do desenvolvemento e o progreso do noso sistema socioeconómico que depende dun único recurso, o petróleo. Analizar cómo a maioría de cousas que facemos na nosa vida cotiá están vinculadas a un recurso finito e responsábel da emisión de gases de efecto invernadoiro (GEI), principais causantes da mudanza climática.

Orientacións: A dinámica pode partir do exercicio individual que despois sexa compartido no grupo-aula, ou ben pode proporse un traballo en pequenos grupos, cuxa síntese sexa exposta por un portavoz ao gran grupo. Sería desexábel chegar a conclusións que nos fagan conscientes da importancia que ten o problema, así como da gran fragilidade deste sistema socioeconómico e, en definitiva, de todo no que baseamos a nosa propia vida, para reaccionar e ir propondo alternativas que tornen viábel a existencia de todos e todas as habitantes do planeta de agora e do futuro.

O que di a prensa

Obxectivos: Buscar nas noticias algunhas das consecuencias que implica a mudanza climática sobre todo para as persoas, así como recoñecer cales se poden producir no futuro se non tomamos medidas drásticas. Coñecer cómo os millóns de vítimas son, en termos xerais, as persoas máis vulnerábeis e as menos responsábeis pola emisión de GEI.

Orientacións: Trátase de que o alumnado faga un percorrido por cada unha das noticias seleccionadas, de xeito que tome conciencia das dimensións do problema desde a perspectiva das persoas que xa se ven afectadas e das que previsiblemente se verán afectadas nun futuro. Esta análise pretende pór de manifesto a profunda inxustiza que significa que os que sofren as peores consecuencias da mudanza climática pouco ou nada teñen que ver coa emisión de GEI. É importante insistir ao alumnado que nas súas conclusións se fagan eco desta iniqui-

dade e da necesidade de os países desenvolvidos asumiren a súa responsabilidade e deixaren de pór escusas para axudar as vítimas e para adoptar as medidas imprescindíbeis para loitar contra a mudanza climática. Igualmente, sería pertinente confrontar esta realidade coa insistencia mediática, máis ou menos explícita, nos graves inconvenientes que nos producen os movementos migratorios ou os graves prexuízos económicos provocados polos desastres naturais.

Menos é máis páx. 7

Obxectivos: Cuestionármolos o noso modelo de vida e a súa sustentabilidade. Reflexionar sobre o feito de que as actitudes e os comportamentos cotiás son imprescindíbeis mais non suficientes para resolver o problema, e que é necesario encontrar alternativas cidadáns de actuación.

Orientacións: Na primeira actividade –a través dos textos e, sobre todo, a partir da lectura de imaxes– tentamos introducir a idea de decrecemento. A actividade debería ser útil para nos cuestionarmos o noso modelo de vida e a súa sustentabilidade. As declaracións do ministro chinés do Medio Ambiente poden dar pé a falar sobre os países chamados emerxentes e se poden relacionar cos datos sobre emisións fornecidos por outras actividades do *Global express*. A segunda actividade tenta explicar de forma simple algúns dos efectos do decrecemento e relacionalo co título da sección –“Menos é máis”– e coa necesidade de encontrar alternativas cidadáns de actuación.

O Sur mobilízase páx. 9

Obxectivos: Coñecer as iniciativas dos países do Sur para loitar contra a mudanza climática, destacándose a responsabilidade e o compromiso dunha sociedade civil que, lonxe dos estereotipos, afronta e denuncia o problema. Impulsar unha visión dos países do Sur como promotores e protagonistas de alternativas viábeis ao modelo de desenvolvemento insustentábel imposto pola globalización económica.

Orientacións: A través de cada un dos exemplos poderemos descubrir modelos de desenvolvemento local, respectuosos co medio ambiente, alternativos a un sistema directamente responsábel pola mudanza climática. Ademais, pode o alumnado pode ser convidado a sumarse a accións e modos de vida alternativos que propoñan unha auténtica revolución capaz de pór límite a un crecemento descontrolado que está a por en perigo, entre outras cousas, a nosa supervivencia no planeta. Igualmente, esta actividade debe romper tópicos: existen alternativas e non sempre proceden dos países de Norte; as persoas non só son vítimas; sobre todo, son protagonistas. Existen máis exemplos e tamén é importante que os alumnos e as alumnas poidan facer a súa propia busca.

O cumio tamén é cousa nosa páx. 10

Obxectivos: Promover a argumentación, o diálogo, o debate. Reflexionar acerca das responsabilidades que nos competen como cidadáns e cidadás globais. Decatármolos da relación que existe entre o local e o global.

Orientacións: Con todo o analizado ao longo do traballo no *Global express*, propomos elaborar un documento para enviar aos participantes no Cumio. Este documento debería conter un tema para incluír na axenda do cumio, cos seus argumentos e cos compromisos que, en opinión da aula, debe ser adoptados. É importante xerar debate na aula mais debe conseguirse extraer unha única proposta, asumida por todos, para reforzar a idea da forma de traballo nos cumios, en que se buscan solucións de consenso. Tamén é importante non perder de vista que a reunión de Copenhague é de representantes políticos e as solucións que se tomen deben ser globais; isto é, orientadas para o ben común.

Quen é quen nun cumio? Proponse un pequeno **xogo de rol** para analizar os distintos papeis que xogan os actores nos cumios internacionais. A aula debería dividirse nos grupos seguintes:

- **Representantes gobernamentais:** fundamentalmente pertencen a países desenvolvidos. Algúns deles presentarán propostas de países partidarios de manter o nivel de emisións (aínda que sexa á custa de comprar dereitos de emisión a outros países), mentres que outros presentarán propostas de redución. En todos os casos, os representantes terán en conta que non poden defraudar os seus votantes e, por tanto, as propostas irán encamiñadas a manter o seu nivel de vida.
- **Organismos internacionais:** influídos polas grandes empresas multinacionais, deben lidar entre responder aos intereses destas grandes empresas e non manchar a súa imaxe perante a opinión pública.
- **ONG e colectivos sociais:** representan á sociedade civil concienciada e aos intereses de todas as persoas do planeta. Consideran, por tanto, que se deben tomar medidas urxentes para frear a mudanza climática e proporán outro modelo de desenvolvemento. Non poden participar directamente no cumio, mais si reúniñense con algún dos participantes para lles facer chegar a súa visión.
- **Medios de comunicación:** moveranse entre a súa deontoloxía profesional de conta o que ocorre e seguir os ditados das grandes corporacións que lles pagan.

O cumio terá unha primeira parte, previas ás reunións, en que cada país elaborará a súa estratexia e as súas propostas, mentres a ONG tentará convencer algún dos países para que defenda as súas posturas. Nesta primeira parte, tamén se elaborará a axenda de temas a tratar, onde as ONG terán voz mais non voto. Nunha segunda parte, os representantes gobernamentais e os organismos internacionais reuniranse para debater e elaborar un documento que recolla os principais compromisos adoptados; nesta parte non poden participar as ONG, aínda que si poden exercer presión desde fóra, de forma pacífica e en silencio. Os medios irán recollendo información para elaborar unha serie de titulares ao final do cumio que reflictan os feitos, do seu punto de vista, máis relevantes. A actividade complementase buscando vínculos entre os compromisos globais e os personaxes.